

Hem>Rättsliga åtgärder>Var och hur?>Vilket lands lag gäller?

Vilket lands lag gäller?

Kroatien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

I Kroatien regleras den internationella privaträtten och straffrätten framför allt genom lag nr 53/91 om lagkonflikter (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*, ZRS) *Narodne Novine* i Kroatens officiella tidning.

1.2 Multilaterala konventioner

Haagkonventionen från 1954 angående vissa till civilprocessen hörande ämnen

Haagkonventionen från 1961 rörande lagkonflikter i fråga om formen för testamentariska förordnanden

Haagkonventionen från 1971 om tillämplig lag rörande trafikolyckor

Haagkonventionen från 1973 om tillämplig lag rörande produktansvar

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

På grundval av sitt meddelande om statssuccession har Kroatien blivit part i flera bilaterala internationella fördrag, t.ex. fördrag om rättslig hjälp, konsulära konventioner samt handels- och sjöfartsfördrag. Fördrag om rättslig hjälp som även innehåller bestämmelser om lösning av lagkonflikter har ingåtts med vissa länder:

Avtalet av den 16 december 1954 om ömsesidigt rättsligt utbyte med Österrike, ingått i Wien.

Avtalet av den 23 mars 1956 om ömsesidigt rättsligt samarbete med Bulgarien, ingått i Sofia.

Avtalet den 20 januari 1964 med Tjeckien om reglering av rättsförhållanden i civil-, familje- och straffrättsliga frågor, ingått i Belgrad.

Avtalet den 18 juni 1959 om ömsesidiga rättsliga förbindelser med Grekland, ingått i Aten.

Avtalet från 1968 om ömsesidigt rättsligt utbyte med Ungern.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

I rättsliga situationer som har ett internationellt inslag tillämpar domstolarna den internationella privaträtten på tre olika sätt, nämligen genom lagvalsregler, internationella tvingande regler och särskilda materiella regler.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Artikel 6 i lagen om lagkonflikter omfattas av den internationella privaträtten och föreskriver att om en utländsk lag bör tillämpas enligt bestämmelserna i denna lag, ska dess lagkonfliktbestämmelser beaktas vid valet av tillämplig lag.

Om utländska bestämmelser om val av tillämplig lag hänvisar till kroatisk lag, ska kroatisk lag tillämpas, oberoende av om det finns bestämmelser om att annan tillämplig lag ska fastställas.

2.3 Ändring i anknytning

Denna fråga regleras rent generellt inte i lagen om lagkonflikter, men lagen innehåller vissa särskilda bestämmelser för sådana ärenden. Som exempel föreskrivs det i artikel 35.1 att den lag som ska tillämpas vid skilsmässa är lagen i det land där båda makar är medborgare när skilsmässoförfarandet inleds. Vidare föreskrivs det i artikel 45.1 att adoptionsrelaterade konsekvenser bedöms enligt lagen i de adopterande och adopterade personernas medborgarland vid adaptionstillfället.

I regel bör varje enskilt fall bedömas utifrån huruvida den rättsliga situationen är löst eller oförändrad eller om den är under utveckling. Om en lagkonfliktbestämmelse tillämpas för en oförändrad situation ska det rättsliga fastställandet av denna göras utifrån den tillämpliga lag som då är gällande. Om ett annat instrument tillämpas ska konsekvenserna av den rättsliga situationen bedömas utifrån den nya lagen vid tillämpningstillfället.

Egendomsrätten och andra former av äganderätt bedöms utifrån lagen i det land där egendomen finns. Den tillämpliga lagen föreskriver att den eigendomsrätt som erhållits inom ramen för ett tidigare instrument fortfarande gäller, även om den inte har erhållits inom ramen för det nya instrumentet. Om ägandet av lös egendom inte har erhållits enligt en tidigare lag eftersom *modus* saknas, erhålls ägandet när den lösa egendomen kommer till det land som inte kräver något *modus* för förvärvet.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

a) Den allmänna ordningen

I artikel 4 i lagen om lagkonflikter föreskrivs det att en utländsk lag inte ska tillämpas om detta skulle strida mot de grundläggande principer i det statliga systemet som fastställts i Kroatens konstitution.

Artikel 4 bör tolkas på ett sådant sätt att den skyddar de grundläggande rättigheterna, friheterna, de mänskliga rättigheterna och de medborgerliga rättigheterna. Dessutom innehåller den allmänna ordningen lösningar från 1950 års konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Den allmänna ordningen skyddar inte enbart den inhemska lagen från utländsk materiell rätt. Om det är motiverat att åberopa skydd för den inhemska allmänna ordningen beror bland annat på om tvisten har nära anknytning till det nationella territoriet och lagstiftningen i denna, dvs. *lex fori*, och om en sådan anknytning finns om tillämpningen av en utländsk lag skulle få mer permanenta verkningar på det nationella territoriet.

b) Internationella tvingande regler

Situationer med internationella inslag regleras ibland genom särskilda *legis fori*-regler, som vanligen kallas för internationella tvingande regler. Sådana regler antas inom ramen för samma lag som lagkonfliktreglerna och finns ibland även med i andra förordningar.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

En domstol eller ett annat behörigt organ måste fastställa innehållet i en utländsk lag på eget initiativ, i enlighet med artikel 13.1 i lagen om lagkonflikter. I artikel 13.2 och 13.3 i lagen om lagkonflikter föreskrivs att en domstol eller ett behörigt organ får begära information om en utländsk lag från Kroatens justitieministerium. Parterna i tvisten har dock även möjlighet att inge ett offentligt uttalande om innehållet i den utländska lagen.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Lagkonfliktreglerna omfattas av lagen om lagkonflikter.

I artikel 19 i lagen om lagkonflikter anges att ett avtal ska omfattas av den lag som de avtalslutande parterna har valt, om inte annat föreskrivs i denna lag eller i ett internationellt avtal.

I artikel 20 föreskrivs att om ingen tillämplig lag har valts och om de särskilda omständigheterna i ärendet inte tyder på att en annan lag ska tillämpas ska den tillämpliga lagen vara

- 1) i fråga om försäljning av lös egendom – lagen i det land där säljaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 2) i fråga om byggentreprenad- eller fastighetskontrakt – lagen i det land där den person som ska utföra arbetet eller den avtalslutande parten hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 3) i fråga om agenturavtal – lagen i det land där agenten hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 4) i fråga om representationsavtal – lagen i det land där representanten hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 5) i fråga om kommissionsavtal – lagen i det land där kommissionären hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 6) i fråga om terminsavtal – lagen i det land där ombudet hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 7) i fråga om hyresavtal för lös egendom – lagen i det land där uthyraren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 8) i fråga om avtal vid lån av pengar – lagen i det land där långgivaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 9) i fråga om användaravtal – lagen i det land där långgivaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 10) i fråga om depositionsavtal – lagen i det land där depositionsottagaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 11) i fråga om lagringsavtal – lagen i det land där lagerförvaltaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 12) i fråga om transportavtal – lagen i det land där transportören hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 13) i fråga om försäkringsavtal – lagen i det land där försäkringsgivaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 14) i fråga om upphovsrättsavtal – lagen i det land där upphovsmannen hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 15) i fråga om donationsavtal – lagen i det land där donatorn hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs,
- 16) i fråga om börshandel – lagen i det land där börshandeln har sitt säte,
- 17) i fråga om avtal om självständiga bankgarantier – lagen i det land där borgensmannen hade sitt säte när avtalet ingicks,
- 18) i fråga om tekniköverföringsavtal (t.ex. för licenser) – lagen i det land där mottagaren av tekniken hade sitt säte när avtalet ingicks,
- 19) i fråga om egendomsanspråk (ej fast egendom) till följd av ett arbetsavtal – lagen i det land där arbetsavtalet ska genomföras eller genomfördes,
- 20) i fråga om andra avtal – lagen i det land där anbudsgivaren hade sin hemvist eller sitt säte när anbudet godtogs.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

När det gäller utomobligatoriska förpliktelser innehåller lagen om lagkonflikter bestämmelser om tillämplig lag, liksom internationella fördrag (Haagkonventionen från 1971 om tillämplig lag rörande trafikolyckor).

Lagen om lagkonflikter innehåller bestämmelser om obehörig vinst, *negotiorum gestio*, ej skadeståndsrelaterade utomobligatoriska förpliktelser och skadestånd.

Skadestånd omfattas av lagen i det land där gärningen har utförts eller där verkningarna uppstått, beroende på vilken lag som är den mest fördelaktiga för den skadelidna. Om en händelse som gett upphov till skadestånd har skett på ett fartyg på öppna havet eller på ett flygplan, ska lagen i det land där fartyget eller flygplanet är registrerat anses vara tillämplig för de skadeståndsrelaterade gärningarna.

Den lag som reglerar obehörig vinst är den som är tillämplig för det rättsförhållande som uppstod, förväntades uppstå eller skulle ha uppstått och inom vilket vinsten gjordes. Den lag som reglerar en tjänst utan uppdrag (*negotiorum gestio*) är lagen i det land där tjänsten utan uppdrag utfördes. Skyldigheter till följd av nyttjande av egendom utan *negotiorum gestio* liksom andra utomobligatoriska förpliktelser som inte följer av skadestånd regleras genom lagen i det land där de omständigheter som föranledde skyldigheten uppstod.

3.3 Personalstatut

En fysisk persons rättskapacitet och rättsliga handlingsförmåga regleras genom lagen i personens medborgarskapsland.

En fysisk person som inte har rättslig handlingsförmåga enligt lagen i sitt medborgarskapsland har rättslig handlingsförmåga om han eller hon har sådan kapacitet enligt lagen i det land där skyldigheten uppstod.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

Förhållandena mellan föräldrar och barn regleras genom lagen i medborgarskapslandet.

Om föräldrarna och barnen har olika medborgarskapsland ska lagen i det land där de alla har sin hemvist gälla.

Om föräldrarna och barnen är medborgare i olika länder och inte har hemvist i samma land ska kroatisk lag tillämpas om barnet eller någon av föräldrarna är kroatisk medborgare.

Erkännande, fastställande eller bestridande av fader- eller moderskap ska regleras genom lagen i det land som den person vars fader- eller moderskap erkänns, fastställs eller bestrids var medborgare i när barnet föddes.

3.4.1 Adoption

Villkoren för adoption och upphävande av adoption ska regleras genom lagen i det land som de adopterande och adopterade personerna är medborgare i vid adoptionstillfället.

Om de adopterande och adopterade personerna är medborgare i olika länder ska båda medborgarskapsländernas lagar tillämpas vid adoption och upphävande av adoption.

Om äkta makar adopterar ett barn tillsammans ska lagarna i makarnas medborgarskapsländer och lagen i den adopterade personens medborgarskapsland regleras villkoren för adoption och upphävande av adoption.

De formella adoptionskraven regleras genom lagen i adoptionslandet.

Adoptionens verkningar regleras genom lagen i de adopterande och adopterade personernas medborgarskapsland vid adoptionstillfället.

Om de adopterande och adopterade personerna är medborgare i olika länder ska lagen i personernas hemvistland tillämpas.

Om de adopterande och adopterade personerna är medborgare i olika länder och inte har hemvist i samma land, ska kroatisk lag tillämpas om någon av personerna är kroatisk medborgare.

Om varken den adopterande eller den adopterade personen är kroatisk medborgare ska lagen i den adopterade personens medborgarskapsland gälla.

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Den lag som reglerar villkoren för att ingå äktenskap är lagen i respektive persons medborgarskapsland när äktenskapet ingås.

Även om villkoren för att ingå äktenskap uppfylls enligt lagen i medborgarskapslandet för den person som vill gifta sig inför behörig kroatisk myndighet, kommer äktenskapet inte att tillåtas om det enligt kroatisk lag finns hinder som tidigare äktenskap, släktskap eller psykisk oförmåga.

Det formella kravet på ett äktenskap regleras genom lagen i det land där äktenskapet ingås.

Ett äktenskaps ogiltighet (obefintlighet och ogiltighet) regleras genom den lag enligt vilken äktenskapet ingicks.

Skilsmässor omfattas av lagen i makarnas medborgarskapsland när förfarandena inleds. Gällande lag är lagen i respektive persons medborgarskapsland.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Ägandeförhållanden mellan sambor som inte ingått någon form av äktenskap regleras genom lagen i deras medborgarskapsland.

Om personerna är av olika nationalitet ska lagen i det land där de har sin gemensamma hemvist tillämpas.

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Skilsmässor omfattas av lagen i makarnas medborgarskapsland när förfarandena inleds. Tillämplig lag är lagen i respektive persons medborgarskapsland.

3.5.4 Underhållsskyldighet

Underhållsskyldigheten mellan blodsförvanter andra än föräldrar och barn, eller underhållsskyldigheten för andra släktingar, regleras genom lagen i medborgarskapslandet för den släkting som omfattas av begäran om underhåll.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Personliga förbindelser och egendomsordning mellan makar regleras genom lagen i deras medborgarskapsland.

Om makarna är medborgare i olika länder ska lagen i hemvistlandet gälla. Om makarna har varken gemensam nationalitet eller hemvist i samma land ska lagen i det land där de hade sin senaste gemensamma hemvist gälla.

Om tillämplig lag inte kan fastställas enligt ovan ska kroatisk lag tillämpas. Äktenskapsförord ska regleras genom den lag som reglerade de personliga förbindelserna och egendomsordningen när äktenskapet ingicks.

Om den lag som fastställs på detta sätt föreskriver att makarna kan välja vilken lag äktenskapsförordet ska omfattas av, ska den lag som de väljer gälla.

3.7 Arv och testamente

Arv regleras genom lagen i den avlidnes medborgarskapsland vid dödsfallet.

Rättskapaciteten att verkställa ett testamente regleras genom lagen i testatorns medborgarskapsland när testamentet upprättades.

Ett testamente är formellt sett giltigt om det är giltigt enligt

- 1) lagen i det land där testamentet upprättades,
- 2) lagen i testatorns medborgarskapsland, antingen då testamentet verkställdes eller vid dödsfallet,
- 3) lagen i testatorns hemvistland, antingen då testamentet verkställdes eller vid dödsfallet,
- 4) lagen i testatorns bosättningsland, antingen då testamentet verkställdes eller vid dödsfallet,
- 5) kroatisk lag,
- 6) i fråga om fast egendom – lagen i det land där den fasta egendomen finns.

3.8 Sakrätt

Avtal om fast egendom regleras endast genom lagen i det land där den fasta egendomen finns.

3.9 Insolvens

I artikel 303 i konkurslagen fastställs den grundläggande principen att de rättsliga verkningarna av konkursförfarandens inledande ska regleras genom lagen i det land där förfarandena inleds.

Senaste uppdatering: 12/11/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.